

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
VII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ
ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ»

26-27 ЛЮТОГО 2026 РОКУ

м. Запоріжжя

<i>Іванькова Н.А.</i> ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА СТУДЕНТІВ У МЕДИЧНОМУ ЗВО, ЯКИЙ ФУНКЦІОНУЄ НА ПРИБРОНТОВІЙ ТЕРИТОРІЇ.....	128
<i>Корнєєва О.М., Смаглюк М.І.</i> ВИКОРИСТАННЯ ДОСЯГНЕНЬ НЕЙРОПСИХОЛОГІЇ ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	129
<i>Livenko A.I.</i> THE ROLE OF THE PHYSICIAN-EDUCATOR IN THE IMPLEMENTATION OF INNOVATIVE EDUCATIONAL APPROACHES: SOCIO-ETHICAL AND INVESTMENT DIMENSIONS.....	130
<i>Марушко Ю.В., Бойко Н.С.</i> ОСОБЛИВОСТІ ЕФЕКТИВНОГО СПІЛКУВАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ПРОПЕДЕВТИЧНОЇ ПЕДІАТРІЇ.....	132
<i>Масік Н.П., Масік О.І.</i> ПРОБЛЕМА ЛІКАРЯ-ВИКЛАДАЧА – ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ТА ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ.....	135
<i>Моргунцова С.А., Школова О.П., Дмитрієв В.С., Ганошенко Ю.А.</i> РОЗВИТОК ЦИФРОВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ВИКЛАДАЧІВ ЯК ЗАПОРУКА ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ЗВО (НА ПРИКЛАДІ ЗДМФУ).....	138
<i>Пожидяєв Р.А.</i> ПРОБЛЕМА ЛІКАРЯ-ВИКЛАДАЧА – ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ТА ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ.....	139
<i>Світлицький А.О., Щербаков М.С., Матвейшина Т.М., Чернявський А.В., Чугін С.В.</i> ВІЗУАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ АНАТОМІЇ ЛЮДИНИ: СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	141
<i>Соляненко О.Л.</i> РОЗВИТОК ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ІДЕЙ В СИСТЕМІ САМОВДОСКОНАЛЕННЯ ВИКЛАДАЧА ЗВО.....	145
СЕКЦІЯ 5. ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ: «CONSUMOR ALIIS INSERVIENDO»	
<i>Візір В.А., Деміденко О.В., Приходько І.Б., Токаренко О.О., Шолох С.Г.</i> ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ: НАСЛІДКИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ.....	147
<i>Звягіна Г.О., Потоцька О.І.</i> ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ВИКЛАДАЧІВ: ФАКТОРИ ВПЛИВУ, МЕТОДИ ПРОФІЛАКТИКИ	148
<i>Кейтлін І.М.</i> ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ СЕРЕД ФАРМАЦЕВТІВ: ПРИЧИНИ, НАСЛІДКИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ.....	149
<i>Масльоха В.О.</i> ПЕРЕПРАЦЮВАННЯ СТОМАТОЛОГА ЯК БІОЕТИЧНА ПРОБЛЕМА СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ.....	150
<i>Ольхом'як О.О., Хіміч С.Д., Превар А.П., Фуніков А.В.</i> ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ЛІКАРЯ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	152
<i>Онїщенко Т.Є., Рябоконт О.В., Корнієнко О.О.</i> ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ЯК НАСЛІДОК ХРОНІЧНОГО СТРЕСУ: СУТНІСТЬ, ЧИННИКИ РИЗИКУ ТА ТЕОРЕТИЧНІ МОДЕЛІ.....	153
<i>Семеніхіна Є.В., Сердюк Д.Г.</i> ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ У ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ: ПРИЧИНИ ТА МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ.....	158
<i>Shundel T.O.</i> PREVENTION AND WAYS TO OVERCOME PROFESSIONAL BURNOUT FOR TEACHERS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS.....	159

ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ У ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ: ПРИЧИНИ ТА МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ

*Семеніхіна Єсенія Вячеславівна,
здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти;
Сердюк Дмитро Георгійович, канд.фіз.вих.,
доцент, доцент ЗВО кафедри ФРСМФВіЗ,
Запорізький державний медико-фармацевтичний університет*

Професійна діяльність фізичних терапевтів належить до найбільш емоційно, інтелектуально та фізично напружених сфер охорони здоров'я, оскільки фахівці щодня працюють із пацієнтами, які переживають біль, втрату функцій та психологічне виснаження [1]. Фізичний терапевт супроводжує пацієнта протягом тривалого періоду відновлення, що потребує високого рівня емпатії, стресостійкості та відповідальності. У результаті тривалого впливу цих чинників зростає ризик розвитку професійного вигорання.

Проблема професійного вигорання стає особливо актуальною у сучасних умовах, коли збільшується навантаження на систему охорони здоров'я та кількість пацієнтів із травматичними та хронічними порушеннями. Усвідомлення механізмів розвитку вигорання дозволяє своєчасно попереджати його наслідки та підтримувати професійне здоров'я фахівців реабілітаційної сфери [1, 2].

Професійне вигорання є багатокомпонентним синдромом, який включає три основні складові: емоційне виснаження, деперсоналізацію та редукцію професійних досягнень. Медичні працівники посідають чи не перше місце серед спеціальностей з високим ризиком вигорання. За різними джерелами, від 20% до 75% медичних працівників перебувають у цьому стані [3]. Для фізичного терапевта цей стан розвивається поступово та впливає на емоційну, когнітивну, фізичну й поведінкову сфери.

Серед ключових причин вигорання виділяють емоційне навантаження під час роботи з пацієнтами, які переживають страх, відчай або повільний прогрес у реабілітації. Значний внесок у розвиток вигорання створює робота з пацієнтами із важкими неврологічними та хронічними порушеннями, що часто супроводжується мінімальною динамікою відновлення.

До важливих чинників також належать інтенсивні фізичні навантаження, необхідні для демонстрації рухів, мануальних втручань і підтримки пацієнтів, а також надмірна відповідальність за результати лікування. Дефіцит часу, велика кількість документації та відсутність належної підтримки з боку колег або керівництва посилюють прояви стресу та сприяють хронічному виснаженню.

Механізми розвитку вигорання охоплюють фізіологічні, психологічні та соціальні аспекти. Фізіологічні реакції проявляються у підвищенні рівня кортизолу, активації симпатичної нервової системи, порушенні сну та зниженні імунної активності. Психологічні механізми пов'язані з внутрішніми конфліктами, перфекціонізмом, страхом помилок та втратою професійного сенсу. Соціальні фактори включають комунікативні труднощі в команді, недостатність підтримки та конфлікти з пацієнтами або їхніми родинами [1, 3].

Прояви професійного вигорання охоплюють емоційні (апатія, дратівливість), когнітивні (зниження концентрації, автоматизм у роботі), фізичні (біль, безсоння, хронічна втома) та поведінкові зміни (уникання складних випадків, зменшення ініціативності) [1].

Наслідки вигорання негативно впливають як на фахівця, так і на пацієнтів: зростає ризик професійних помилок, підвищується вірогідність психосоматичних розладів, а у пацієнтів – знижується ефективність реабілітації та довіра до терапевта.

Профілактика вигорання включає психогігієнічні методи, оптимізацію робочого графіка, підтримання фізичного здоров'я, а також соціальну та професійну підтримку через супервізії, командні обговорення та підвищення кваліфікації [1, 3].

Таким чином, професійне вигорання у фізичних терапевтів є складним багатофакторним процесом, що формується під впливом емоційних, фізичних, організаційних та соціальних чинників. Своєчасна профілактика та підтримка професійного середовища є ключовими умовами збереження ефективності реабілітаційної допомоги.

Список використаних джерел

1. Єжова О. О., Баришок Т. В., Воропаєв Д. С., Романенко І. В. Професійне вигорання фізичних терапевтів в Україні: пілотне дослідження. Scientific and practical journal [Internet]. 2025 Apr. 2 [cited 2026 Jan. 26];33(1): 39-45. Available from: <https://art-of-medicine.ifnmu.edu.ua/index.php/aom/article/view/1323>
2. Маслач К., Лейтер М. П. Професійне вигорання: теорія, дослідження, профілактика. Київ: Освіта, 2016. 312 с.
3. Професійне вигорання медичних працівників. Центр Громадського здоров'я МОЗ України, 2004. <https://phc.org.ua/news/profesiynne-vigorannya-medichnikh-pracivnikiv>

PREVENTION AND WAYS TO OVERCOME PROFESSIONAL BURNOUT FOR TEACHERS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Shundel Tetiana Oleksandrivna
Шундель Тетяна Олександрівна

senior teacher

Donetsk National Medical University

Increasing demands on the professional activities of teachers of higher education institutions, emotional exhaustion during the educational process, stressful situations can lead to professional burnout. Nowadays professional burnout is perceived as a complex phenomenon that affects not only scientific and pedagogical workers, but it also negatively affects labor productivity and their professional activities as a whole.

Rudenok A. I., Danchuk Yu. P. and Romasiukova A. V. believe that professional burnout is complex in nature and manifests itself as a kind of reaction to prolonged stress in professional activities and it becomes a consequence of both emotional, physical and mental exhaustion. In this regard, the researchers consider it necessary to take into account both emotional aspects and cognitive ones [3, p. 59].

Depersonalization, a decrease in personal achievements and the level of psychological defense mechanisms, a feeling of isolation, a decrease in the level of interaction in the professional environment are a vivid manifestation of professional burnout. Burnout directly affects labor productivity which is associated with a reduced assessment of their own professional effectiveness and loss of motivation for professional self-improvement.

Studying the syndrome of professional burnout, researchers Piskunova L. E. and Kachmarchyk S. H. identify several stages and signs of professional burnout, such as physiological signals, isolation, exhaustion, disappointment and irreversibility [2, p. 106].

Analyzing the issue of professional burnout syndrome, Pidlypniak I. Yu. and Duka T. M. distinguish such main factors as personal, role and organizational. In this regard, we fully share their view that it is the use of differentiated approaches to psychoprophylaxis, psychocorrection and psychotherapy that is quite successful in preventing the development of professional burnout [1, p. 176-177].

In view of this, we consider it appropriate to study the ways to overcome professional burnout and consider the methods and effective strategies for preventing professional burnout among teachers of higher education institutions. It is worth noting that the creation of an appropriate supportive environment, the development of psychological stability of scientific and pedagogical workers, the creation of adaptive mechanisms for combating stressful conditions and the widespread implementation of methods for preserving the teachers' mental health are important areas of development of preventive methods and programs in the fight against professional burnout.

A very important task in preventing the appearance and development of professional burnout is to take into account the importance of self-regulation and the development of stress resistance, as they help to form proper emotional endurance to the loads in the educational process and interpersonal conflicts.